

Тези доповіді Дроговоз Ю.С.

Можна довго дискутувати щодо змісту Конституції України, але найголовніше – як вона виконується.

Народ України та громадяни України не повинні бути об'єктом. Вони повинні бути суб'єктом конституційного права.

Порушенням прав та свобод громадян є обмеження їх участі в управлінні державою, у формуванні та реалізації державної політики шляхом обмеження повноважень громадських рад.

Зокрема, недопустимою є постанова КМУ від 26.11.2014 р. № 688 «Про внесення зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 р. № 996», якою були припинені повноваження громадських рад при міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київській та Севастопольській міських, районних, районних у м. Києві та Севастополі державних адміністраціях, утворених до 22 лютого 2014 року.

Внаслідок цього, діяльність багатьох громадських рад була заблокована. Мета проста – позбавитись незручних та неугодних громадських рад.

При цьому нові громадські ради так і не були сформовані.

На сьогоднішній день громадські ради сформовані не при всіх органах виконавчої влади, зокрема відсутня громадська рада при Міністерстві фінансів України, що не дозволяє громадянам через інститути громадянського суспільства брати участь у формуванні та реалізації державної політики (зокрема у сфері податкової політики). Не зважаючи на численні звернення до Міністерства фінансів України щодо створення громадської ради, будь-які кроки щодо її формування та підготовки установчих зборів здійснені не були.

З набранням чинності постанови КМУ від 08.04.2015 р. «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 5 листопада 2008 р. № 976 і від 3 листопада 2010 р. № 996» запроваджені додаткові умови для формування громадських рад при міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади. Зокрема, з'явилися вимоги щодо обмеження чисельного складу громадських рад – не більше 35 осіб, додаткові вимоги щодо статутів (положень) інститутів громадянського суспільства (щодо відповідних цілей та завдань діяльності, пов'язаних з діяльністю відповідного органу) та ін.

Слід зазначити, що прикладом недопустимості та безпідставності обмеження чисельності громадських рад є діяльність Громадської ради при

ДФС України, членами якої стали 154 представника інститутів громадянського суспільства та яка демонструє конструктивну діяльність, основною формою якої стала робота в комітетах Громадської ради, сформованих за основними напрямками діяльності ДФС України.

Запроваджуючи ці обмеження, постановою КМУ № 234 не передбачені будь-які обов'язки центральних органів виконавчої влади щодо обов'язкового формування громадських рад (створення ініціативних груп), унеможливлення втручання в діяльність громадських рад та їх розпуску до закінчення строків повноважень, крім тих, що передбачені постановою КМУ № 996.

Постанова КМУ № 234 перетворює громадські ради з **постійно діючого** колегіального виборного консультативно-дорадчого органу, утвореного для забезпечення участі громадян в управлінні державними справами, **здійснення громадського контролю** за діяльністю органів виконавчої влади, налагодження ефективної взаємодії зазначених органів з громадськістю, врахування громадської думки під час формування та реалізації державної політики, на **тимчасовий** консультативно-дорадчий орган, утворений **для сприяння участі** громадськості у формуванні та реалізації державної політики.

Тим самим замість того, щоб надати громадським радам функцій справжнього громадського контролю у вигляді заборони прийняття регуляторного акту без узгодження з відповідними громадськими радами, громадські ради були позбавлені будь-яких функцій контролю за діяльністю органів державної влади.

Крім цього, постановою № 234 були запроваджені додаткові вимоги щодо членства в громадських радах, зокрема, щодо відповідності мети, завдань та діяльності інститутів громадянського суспільства, передбачених їх статутами (положеннями), діяльності центральних органів виконавчої влади.

Яким чином повинна відповідати діяльність будь-якого ІГС діяльності Міністерства фінансів України? Як буде працювати відповідна норма постанови КМУ на практиці? Чи буде це підставою для виключення зі складу або відмови у членстві для будь-якого ІГС? Питань багато.

Гарантом виконання Конституції є Президент України. Обмежуючи громадян в їх правах та свободах, допускаючи прийняття в країні нормативних актів, що суперечать та не відповідають Конституції України, відповідальність за це несе безпосередньо Президент України.